

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

31836

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıda yer alan sorularımın, Tarım ve Orman Bakanı Sn. İbrahim Yumaklı tarafından Anayasanın 98'inci, TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılması hususunu arz ederim. 29.07.2025

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

Tarım Kredi Kooperatifleri iştiraki olan Tarım Kredi Marketler A.Ş., hem üreticiyi desteklemek hem de tüketiciye uygun fiyatlı gıda temin etmek amacıyla kurulmuştur. Ancak son iki yılda art arda açıklanan yüksek zararlar; şirketin mali sürdürülebilirliğini, çiftçi ortakların mali varlıklarını ve kamu kaynaklarının verimli kullanımını ciddi biçimde sorgulatmaktadır. Şirketin 2024 yılı sonunda 2 milyar 254 milyon TL, 2025 yılının ilk yarısında ise bu rakamı aşarak 2,5 milyar TL zarar ettiği kamuoyuna yansımıştır. Bu zararın başlıca nedenleri arasında yüksek faiz giderleri, ciro kayıpları, kontrolsüz şubeleşme ve düşük operasyonel verimlilik gösterilmektedir. Şirketin net borcunun 8,7 milyar TL'ye, öz kaynaklarının ise yalnızca 132 milyon TL'ye gerilemesi; çiftçilerin kooperatifler aracılığıyla sahip olduğu varlıkların eridiğine ve bu zararların doğrudan çiftçi öz sermayesiyle finanse edildiğine işaret etmektedir. Tarım Kredi Marketlerin mali yapısı sadece bir işletme zararı değil, aynı zamanda kamu kaynaklarının ve üretici ortakların mali haklarının yönetimine dair ciddi bir yönetim krizini ortaya koymaktadır.

Bu bağlamda;

- 1) Tarım Kredi Marketler A.Ş.'nin 2024 yılı sonu ve 2025'in ilk altı ayı itibarıyla açıklanan toplam net zararı ve faiz gideri ne kadardır?
- 2) Şirketin 8,7 milyar TL'yi aşan borç yükü ve 132 milyon TL'ye düşen öz kaynak seviyesi; çiftçi ortakların mali hakları ve kooperatif varlıkları açısından nasıl bir risk doğurmaktadır?
- 3) Bu zararların çiftçilerin kooperatiflerdeki öz sermayelerinden finanse edildiği iddiası doğru mudur? Çiftçi ortakların zarara dolaylı ya da doğrudan katlanmasının hukuki ve idari dayanağı nedir?
- 4) 2023-2025 döneminde Bakanlığınızca Tarım Kredi Marketler A.Ş. hakkında gerçekleştirilen denetim, teftiş veya bağımsız denetim çalışması bulunmakta mıdır? Varsa bu denetimlerin bulguları kamuoyuna açıklanmış mıdır?
- 5) Söz konusu mali bozulmaya rağmen, şirket yönetimi veya iştirakleri hakkında Bakanlığınızca başlatılmış herhangi bir idari veya adli süreç var mıdır?
- 6) Şirketin 2021 sonrası hızlı şubeleşme süreci Bakanlığınızca desteklenmiş midir? Bu büyümenin getirdiği mali yük ve işletme zararları önceden öngörülmüş müdür?

31836

Hasan KARAL
İstanbul Milletvekili

- 7) Tarım Kredi Marketlerin ürün tedarik politikası kapsamında, çiftçiden doğrudan alım oranı nedir? Şirketin sözleşmeli tarım uygulamaları ve üretici destek modeli ne ölçüde hayata geçirilmektedir?
- 8) Tarım Kredi iştiraklerinden (örneğin GÜBRETAS) yapılan alım-satım işlemleri Bakanlığınızca şeffaflık ve maliyet etkinliği açısından izlenmekte midir? Bu işlemlerde ihale süreçleri, piyasa fiyat denetimi ve kamu yararı nasıl gözetilmektedir?
- 9) Tarım Kredi Marketlerin zararlarının, Tarım Kredi Kooperatiflerinin çiftçiye yönelik hizmetlerinde (gübre, yem, kredi destekleri vb.) herhangi bir kısıtlamaya veya fiyat artışına neden olup olmadığına dair yapılmış resmi bir etki analizi var mıdır?
- 10) Bakanlığınız, Tarım Kredi Kooperatifleri Merkez Birliği bünyesinde çiftçi ortakların varlıklarını ve haklarını korumaya yönelik kurumsal reform veya yönetim değişikliği planı önermekte midir?